

VENDIM
Nr. 70, datë 13.11.2017

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:
Bashkim Dedja kryetar i Gjykatës Kushtetuese

Vitore Tusha	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“

me sekretare Belma Lleshi, në datën 24.10.2017 mori në shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 54 Akti që i përket:

KËRKUES: Ndriçim Balla

SUBJEKT I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme

OBJEKTI: Shfuqizimi si të papajtueshme me Kushtetutën i vendimeve nr. 2050, datë 17.9.2014 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë; nr. 2037, datë 23.11.2015 të Gjykatës së Apelit Tiranë; nr. 00-2017-234, datë 30.3.2017 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/1/f dhe 134/1/i të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë; neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ); ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjo i relatorin e çështjes Gani Dizdari, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuësit, që kërko i pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjektit të interesuar, Prokurorisë së Përgjithshme, që kërko i pranimin pjesërisht të kërkesës, si dhe diskuto i çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë, me vendimin nr. 2050, datë 17.9.2014, ka vendosur: *“Deklarimin fajtor të të pandehurit Ndriçim Balla për veprën penale të vrasjes në rrethana të tjera cilësuese, prodhim dhe mbajtje pa leje të armëve luftarake dhe dënimin e tij me 35 vjet burgim.”.*

2. Gjykata e Apelit Tiranë, me vendimin **nr. 2037, datë 23.11.2015 të Gjykatës së Apelit Tiranë**, vendosi: *“Lënien në fuqi të vendimit nr. 2050, datë 17.9.2014 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë.”.*

3. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2017-234, datë 30.3.2017, ka vendosur: *“Mospranimin e rekursit.”.*

II

4. Kërkuesi i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese për shfuqizimin e vendimeve objekt kërkesë me këto pretendime:

4.1 Vendimet e të tria gjykatave nuk kanë respektuar standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor, pasi nuk kanë dhënë përgjigje të argumentuar për asnjë nga pretendimet e paraqitura në gjykim nga kërkuesi. Kjo gjë ka cenuar jo vetëm standardin e arsytimit të vendimeve, por edhe të drejtën për t'u dëgjuar dhe të aksesit gjatë gjykimit.

4.2 Gjykatat kanë cenuar parimin e kontradiktoritetit në gjykim, pasi nuk kanë pranuar kërkesat e të gjykuarit për të deklaruar si të pavlefshme disa nga provat e administruara. Gjykatat nuk kanë

marrë në konsideratë disa prova dhe dëshmi të paraqitura nga i gjykuari, duke i dhënë vlerë provuese vetëm fakteve dhe provave të paraqitura nga akuza. Si rrjedhojë, i gjykuari është dënuar mbi bazën e provave të marra në kundërshtim me ligjin procedural. Shkeljet e gjykatës së shkallë së parë kanë vijuar duke zhvilluar gjykimin në mungesë të kërkuarit, kur ky i fundit në një seancë ka kërkuar shtyrjen e saj për arsye shëndetësore.

4.3 Është cenuar parimi i prezumimit të pafajësisë, pasi gjatë gjykimit barra e provës ka kaluar padrejtësisht tek i gjykuari dhe jo te pala akuzuese, sipas rregullave procedurale, por edhe garancive kushtetuese për këtë qëllim.

4.4 Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka cenuar parimin e mosdënimit pa ligj, duke qenë se dispozita e Kodit Penal që parashikonte dënimin për armëmbajtje pa leje ishte shfuqizuar nga Gjykata Kushtetuese dhe ishte miratuar një dispozitë e re, e cila parashikonte një dënim më të ulët se ai që kishin dhënë gjykatat. Në këto kushte, Kolegji Penal duhej të kishte zbatuar ligjin penal favorizues.

4.5 Kolegji Penal ka cenuar gjithashtu edhe të drejtën për t'u dëgjuar para gjykatës, si dhe standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor, pasi nuk i ka marrë në shqyrtim pretendimet e ngritura nga kërkuari në rekurs. Shkaqet ku mbështetej rekursi ishin të tilla që duhet të kishin marrë përgjigje në seancë gjyqësore dhe jo në dhomë këshillimi.

5. **Subjekti i interesuar, Prokuroria e Përgjithshme**, ka parashtruar se:

5.1 Nuk qëndron pretendimi se është cenuar parimi i barazisë dhe i kontradiktoritetit në gjykim. Kërkuari ka marrë pjesë në gjykim dhe ka parashtruar kërtime dhe pretendime të cilat kishin të bënin me marrjen e dëshmive të disa personave. Gjykatat, pasi i kanë vlerësuar kërkimet, i kanë rrëzuar si të pabazuara në ligj. Kjo nuk e bën procesin të parregullt, pasi një gjë e tillë është në kompetencë dhe vlerësim të gjykatave. Kërkuari dhe avokati i tij kanë ushtruar të gjitha të drejtat procedurale që i njeh ligji.

5.2 Nuk qëndron as pretendimi për cenimin e prezumimit të pafajësisë, pasi kërkuari nuk ka sjellë asnjë fakt ose provë që gjykimin ndaj tij të ketë filluar me bindjen se ai është fajtor. Asnjë provë të administruar gjatë gjykimit nuk i është dhënë vlerë e paracaktuar, pra është vlerësuar vetëm gjatë gjykimit.

5.3 Nuk është i bazuar as pretendimi se vendimi i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë është i paarsyetuar. Çështja është shqyrtuar në dhomën e këshillimit si filtër seleksionues dhe ai vendim i plotëson të gjitha standardet e arsyetimit të vendimit në këtë fazë shqyrtimi, referuar edhe jurisprudencës së Gjykatës Kushtetuese për këtë qëllim.

5.4 I vetmi pretendim i bazuar është ai i lidhur me cenimin e parimit të mosdënimit pa ligj, pasi Kolegji Penal duhej të kishte marrë parasysh ndryshimet ligjore në Kodin Penal dhe konkretisht të dispozitës e cila favorizonte kërkuarin për akuzën e armëmbajtjes pa leje. Kolegji Penal në këtë mënyrë nuk ka respektuar parimin e fuqisë prapavepruese të ligjit penal favorizues dhe kërkesa vetëm për këtë pikë duhet të pranohet.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuarit

6. Kërkuari legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të neneve 131/1/f dhe 134/1/i të Kushtetutës dhe *ratione temporis*, pasi pretendimet e tij janë paraqitur brenda afatit ligjor 4-mujor të parashikuar nga neni 71/a i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", të ndryshuar. Në lidhje me legjitimitimin *ratione materiae*, Gjykata ka theksuar se roli i saj nuk është të rivlerësojë faktet, zbatimin e ligjit material apo zgjidhjen

e dhënë nga gjykatat e zakonshme. Kontrolli që ajo ushtron ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit për një proces të rregullt ligjor. Problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përbëjnë juridiksion kushtetues, nëse ato nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave. Interpretimi i ligjit, duke përcaktuar përmbajtjen e tij, është atribut i organeve që e zbatojnë atë dhe nisur nga ky parim sqarimi i kuptimit apo interpretimi i çdo dispozite ligjore të zbatueshme gjatë shqyrtimit të një çështjeje të caktuar është në kompetencë të gjykatave të sistemit të zakonshëm gjyqësor (*shih vendimet nr. 23, datë 17.5.2011; nr. 1, datë 20.1.2012; nr. 4, datë 5.2.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

7. Duke qenë se pretendimet e kërkuarit janë të natyrës kushtetuese, Gjykata vlerëson se ai legjitimohet edhe *ratione materiae*, pasi nuk ka mjet tjetër efektiv për të vënë në vend të drejtën e pretenduar si të cenuar nga vendimet gjyqësore.

B. Për pretendimin e cenimit të parimit të mosdënimit pa ligj nga Kolegji Penal

8. Sipas kërkuarit, Gjykata e Lartë ka vendosur mospranimin e rekursit, duke e bazuar vendimin e saj në një dispozitë ligjore që nuk ekziston. Konkretisht, ajo gjykatë nuk ka zbatuar vendimin nr. 9, datë 20.2.2016 të Gjykatës Kushtetuese, me të cilin janë shfuqizuar pikat 5 dhe 6 të nenit 278 të KP-së, lidhur me masën e dënimit për veprën penale të armëmbajtjes pa leje. Pas këtij vendimi, kjo dispozitë e KP-së është riformuluar nga ligjvënësi dhe masa e dënimit që aplikohet tashmë është më e ulët se ajo që kanë dhënë gjykatat në përfundim të shqyrtimit të çështjes ndaj kërkuarit. Sipas tij, kjo shkelje e gjykatave më të ulëta duhej të ishte riparuar nga Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, si gjykatë rishikuese.

9. Gjykata në jurisprudencë të vazhdueshme ka theksuar se është kompetencë e Kolegjit të Gjykatës së Lartë të analizojë dhe vlerësojë në dhomë këshillimi nëse shkaqet e ngritura në rekurs janë në përputhje me kërkesat e ligjit. Neni 432 i KPP-së ka parashikuar shkaqet për të cilat mund të bëhet rekurs në Gjykatën e Lartë, kurse neni 433 i po këtij Kodi parashikon se rekursi nuk pranohet në qoftë se bëhet për shkaqe të ndryshme nga ato që lejon ligji dhe se mospranimi i rekursit vendoset nga Kolegji në dhomën e këshillimit, pa pjesëmarrjen e palëve. Në rast se Kolegji në dhomën e këshillimit krijon bindjen se shkaqet e ngritura në rekurs objektivisht nuk ekzistojnë në dosjen gjyqësore, atëherë është në funksionin e tij të vendosë, në pajtim me kërkesat ligjore, mospranimin e çështjes për shqyrtim në seancë gjyqësore (*shih vendimin nr. 8, datë 26.2.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

10. Gjykata vëren se ndërkohë që çështja ndodhej për shqyrtim në Gjykatën e Lartë, ajo, me vendimin nr. 9, datë 26.2.2016, ka shfuqizuar paragrafin e pestë dhe të gjashtë të nenit 278 të KP-së, shtuar me ligjin nr. 144/2013, ndryshuar me ligjin nr. 98/2014. Pas vendimit të Gjykatës Kushtetuese, me ligjin nr. 82/2016, “Për disa ndryshime në ligjin nr. 7895, datë 27.1.1995 “Kodi Penal i Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar”, neni 278 i KP-së është riformuluar, duke e ulur masën e dënimit për këtë vepër. Ligji është botuar në Fletoren Zyrtare nr. 151, datë 11.8.2016.

11. Nga materialet e dosjes të çështjes në shqyrtim rezulton se kërkuari është dënuar nga gjykatat e faktit bazuar në një dispozitë penale që ka qenë në fuqi në kohën e kryerjes së veprës penale prej tij. Gjykata e faktit në vendim, në përcaktimin e llojit dhe masës së dënimit, i është përmbajtur ligjit penal në kohën e kryerjes së veprës. Megjithatë, Gjykata konstaton se gjatë kohës që çështja ndodhej për shqyrtim pranë Kolegjit Penal ndryshoi parashikimi ligjor për masën e dënimit lidhur me një nga veprat penale për të cilën është gjykuar kërkuari. Për këtë arsye, Gjykata vlerëson se Kolegji Penal duhej ta kishte marrë në shqyrtim pretendimin e kërkuarit për cenimin e parimit të ligjit penal favorizues dhe fuqisë prapavepruese të tij, pasi dispozita ligjore penale që ishte në fuqi në kohën e kryerjes së veprës penale kishte ndryshuar gjatë kohës së gjykimin të çështjes në këtë gjykatë.

12. Gjykata ka vlerësuar se sipas nenit 29/3 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë ligji penal favorizues ka fuqi prapavepruese (*lex retro agit in mitius ose lex mitior retro agit*). Ky parim i rëndësishëm

kushtetues përmendet shprehimisht edhe në nenin 15/1 të Konventës Ndërkombëtare të OKB-së për të Drejtat Politike e Civile, ratifikuar nga Republika e Shqipërisë në datën 4.1.1992. Duke marrë parasysh rrethanat më lart, Gjykata vlerëson se Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë duhet ta kishte marrë në konsideratë zbatimin e parimit kushtetues të fuqisë prapavepruese të ligjit penal favorizues. Gjykata vëren se megjithëse është e njohur se fuqia prapavepruese e ligjit penal favorizues përbën një nga parimet themelore të procesit gjyqësor të garantuar shprehimisht në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë e ka mënjeluar respektimin e këtij standardi kushtetues. Për sa më sipër, Gjykata vlerëson se Gjykata e Lartë ka cenuar standardin e fuqisë prapavepruese të ligjit penal favorizues, duke zhvilluar në këtë mënyrë një proces të parregullt ligjor (*shih vendimet nr. 61, datë 31.7.2017; nr. 27, datë 27.3.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Nisur nga sa më lart, Gjykata çmon se ky pretendim i kërkuarit është i bazuar dhe duhet pranuar.

C. Për pretendimet e tjera

14. Kërkuari pretendon se gjykatat kanë cenuar parimin e arsytimit të vendimit gjyqësor, pasi megjithëse ai kishte paraqitur në rekurs pretendime që kishin të bënin me shkeljen e parimeve themelore të procesit gjyqësor, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë në vendimin e tij nuk dha përgjigje për asnjë nga pretendimet e natyrës kushtetuese të ngritura në rekurs. Njëkohësisht, kërkuari ka pretenduar se Kolegji Penal ka cenuar edhe të drejtën e aksesit në gjykim, pasi nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të ngritura në rekurs, si p.sh., pretendimit se ai është dënuar mbi bazën e provave të marra në kundërshtim me ligjin procedural, se gjykatat nuk kanë marrë në konsideratë disa prova dhe dëshmi të paraqitura nga i gjykuari, duke i dhënë vlerë provuese vetëm fakteve dhe provave të paraqitura nga akuza, gjë që bie ndesh me parimin e kontradiktoritetit, se është cenuar parimi i prezumimit të pafajësisë etj. Sipas kërkuarit, të gjitha këto shkelje e kanë bërë procesin të parregullt.

15. Për sa u takon këtyre pretendimeve, Gjykata vlerëson të mos ndalet në shqyrtimin e tyre, për sa kohë çështja do të merret përsëri në shqyrtim nga Gjykata e Lartë, e cila në funksion të rolit të saj si gjykatë e ligjit dhe si kontrolluese e respektimit të standardeve kushtetuese nga gjykatat më të ulëta duhet t'u japë përgjigje të arsyetuar dhe në seancë publike pretendimeve të mësipërme të ngritura në rekurs nga kërkuari (*shih vendimin nr. 27, datë 27.3.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131/1/f dhe 134/1/i të Kushtetutës, si dhe të neneve 71 e vijuese të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", të ndryshuar, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Pranimin pjesërisht të kërkesës.
- Shfuqizimin si të papajtueshëm me Kushtetutën të vendimit nr. 00-2017-234, datë 30.3.2017 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.
- Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.
- Rrëzimin e kërkesës për pjesën tjetër.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Fatmir Hoxha, Vitore Tusha, Gani Dizdari, Besnik Imeraj, Fatos Lulo